

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 6 май 2019 г.
(OR. en)

8653/19

EDUC 214
SOC 321

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	Подготовка за ориентационния дебат на заседанието на Съвета по образование, младеж, спорт и култура през май на тема "Изграждане на бъдещето на Европа: приносът на образованието за укрепване на социалното сближаване" Ориентационен дебат (открит дебат съгласно член 8, параграф 2 от Процедурния правилник на Съвета) <i>[предложен от председателството]</i>

След консултация с Комитета по образование председателството изготви приложения документ за обсъждане, който да послужи за основа на ориентационния дебат по време на заседанието на Съвета по образование, младеж, култура и спорт на 22 и 23 май 2019 г.

**Изграждане на бъдещето на Европа: приносът на образованието и обучението за
укрепване на социалното сближаване**

Документ за обсъждане, изготвен от председателството

Социалната среща на върха, проведена на 14 ноември 2017 г. в Гьотеборг, Швеция, беше посветена на ролята на образованието и културата. По този повод Комисията представи своята визия за изграждане на европейско пространство за образование до 2025 г. Във връзка с това в заключенията на Европейския съвет от 14 декември 2017 г.¹ се признава, че образованието и културата *„имат решаващо значение за изграждането на приобщаващи и сплотени общества и за поддържането на нашата конкурентоспособност“*. Същевременно Европейският съвет призова Комисията, Съвета и държавите членки да разгледат евентуални мерки за посрещане на *„неуждата от приобщаващ, основан на ученето през целия живот и направляван от иновациите подход към образованието и обучението“*. Като част от последващите действия в двата пакета в областта на образованието, предложени от Комисията, бяха набелязани основните насоки за европейското пространство за образование.

Поемайки водещата си роля в тази област, на 22 май 2018 г. Съветът прие заключения² *„Към визия за европейското образователно пространство“*. В началото на заключенията се припомня социалното измерение на образованието и се изтъква първият принцип на Европейския стълб на социалните права, който провъзгласява правото на всеки на качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот, с цел да поддържа и придобива умения, които му дават възможност да участва пълноценно в обществото и успешно да осъществява преходи на пазара на труда.

¹ Док. EUCO 19/1/18 REV 1.

² ОВ С 195, 7.6.2018 г., стр.7.

Наред с това Съветът изтъкна решаващата роля на образованието и културата за обединяването на европейските граждани, както и важното им значение за бъдещето на отделните личности и на Съюза като цяло. Съветът прикани държавите членки да продължат да обмислят общата визия за европейското пространство за образование и връзките му със стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението за периода след 2020 г., като подчерта, че сега действащата рамка („Образование и обучение 2020“) предоставя ценна основа за установяване на общи приоритети и подкрепя държавите членки в усилията за модернизиране на техните системи за образование и обучение.

По същия начин съобщението на Комисията “Укрепване на европейската идентичност чрез образование и култура“³, освен че набелязва визията за европейското пространство за образование, изтъква също и ключовата роля на образованието и културата като най-подходящи средства за укрепване на нашата европейска идентичност и за придобиване на по-добро разбиране за това какво означава да си европеец. Нашите традиции, история и културно наследство, които изразяват същността ни като цивилизация, са стабилни основи, върху които следва да градим като Съюз. Опознавайки другия по-добре и същевременно бидейки единни около принципите на демокрация и солидарност, можем да изградим устойчиво и сигурно бъдеще за Европа.

Институциите за образование и обучение са средищната точка на обществото, общността и семейството. В работата си по доклада „Приобщаване и гражданско участие“, европейската експертна група за образование и обучение (на която бе възложена задачата да подпомогне изготвянето на стратегическа рамка за сътрудничество в областта на образованието и обучението за периода след 2020 г.) подчерта ролята на училищата като общностни пространства, действащи като свързваща точка между различните общности и услуги, като здравеопазване и социални грижи.

³ COM(2017) 673 final.

В посочения по-горе доклад се признава също стойността на толерантността и приобщаването в контекста на образованието за гражданско участие, по-специално от гледна точка на борбата с популистките и екстремистки възгледи. На срещата си в Тимишоара на 1–2 април генералните директори, отговарящи за училищата, обсъдиха инициативата „Отваряне на училищата към Европа“ като значителна възможност за всички ни – лица, вземащи решения, учители и училищни лидери – да допринесем за бъдещето на Съюза, гарантирайки, че ценностите и демократичните принципи на ЕС продължават да стоят в основата на нашите образователни системи. Участниците изтъкнаха значението на техниките на преподаване, учебната среда, насърчаваща участието и демократичните процеси на вземане на решения в училищата. В същия дух инициативата „Европейски университети“, която е основен елемент от европейското пространство за образование и решаващ фактор за средата на висшето образование в Европа, се основава на солидно съчетание от отлични постижения и приобщаване, както в географски, така и в социален аспект, като същевременно доразвива идентичността на ЕС.

В Препоръката на Съвета относно насърчаването на общи ценности, приобщаващото образование и европейското измерение на преподаването⁴ се изтъква необходимостта „да се увеличат споделянето на общите ценности, предвидени в член 2 от Договора за Европейския съюз, от ранна възраст и във всички форми и на всички равнища на образованието и обучението в перспективата на ученето през целия живот, с цел укрепване на социалното сближаване и на положително и приобщаващо чувство на принадлежност на местно, регионално и национално равнище и на равнище ЕС“. Препоръката предвижда, че насърчаването на приобщаващо образование за всички учащи може да се постигне по-специално посредством: *включване на всички учащи в качествено образование от ранна възраст и през целия живот; осигуряване на необходимата подкрепа за всички учащи в зависимост от техните конкретни нужди, включително за намиращите се в неравностойно социално-икономическо положение, от мигрантски семейства, такива със специални потребности и за най-талантливите учащи; улесняване на прехода между различните образователни модели и равнища и осигуряване на подходящо образователно и професионално ориентиране.*“.

⁴ ОВ С 195, 7.6.2018 г., стр.1.

В рамките на българското и австрийското председателство Съветът прие препоръка относно насърчаването на общи ценности, приобщаващото образование и европейското измерение на преподаването, заключения на Съвета „Към визия за европейско образователно пространство“ и препоръка относно насърчаването на автоматичното взаимно признаване на квалификациите за висше образование и за завършен гимназиален етап на средно образование и квалификациите по обучение и на резултатите от периоди на учене в чужбина.

Препоръките на Съвета относно всеобхватен подход към преподаването и изучаването на езици и относно висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст, които са предвидени за приемане в дневния ред за това заседание на Съвета, точно една година след като предложението беше представено от Европейската комисия, предоставят конкретни насоки за насърчаването на приобщаваща учебна среда и резултати.

Във връзка с посоченото по-горе министрите се приканват да обмислят създаването на европейско пространство за образование до 2025 г., по-специално от гледна точка на укрепването на социалното сближаване. В този контекст се поставят следните насочващи въпроси:

Въпроси

1. Кои са необходимите следващи стъпки в европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението, за постигане на целта за създаване на европейско пространство за образование до 2025 г.?

2. Кои са най-успешните проекти или практики във вашата страна за насърчаване на култура на учене, основана на общи ценности и укрепване на социалното сближаване? По какъв начин сътрудничеството в областта на образованието и обучението на европейско равнище може да укрепва културата на учене сред учащите от всички възрасти?